

АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЯК ЗАСІБ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МІЛІЦІЇ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ

На основі аналізу нового законодавства щодо відповідальності за корупційні діяння розглянуті основні засади адміністративної відповідальності за їх здійснення, як засобу адміністративної діяльності міліції по попередженню і протидії корупції.

Ключові слова: *корупція, запобігання, протидія, адміністративна відповідальність.*

На основании анализа нового законодательства об ответственности за коррупционные деяния рассмотрены основы административной ответственности за их совершение, как способа административной деятельности милиции по предупреждению и противодействию коррупции.

Ключевые слова: *коррупция, предупреждение, противодействие, административная ответственность.*

Conceptual grounds of the administrative responsibility for the commitment of the corruptive offences as means of the administrative activity of militia as to preventing and anti-

© ДЬОМІН Ігор Анатолійович – здобувач Національного університету Державної податкової служби України

action of corruption on the basis of the analysis of the legislation about the corruptive offences are enlightened.

Key words: *corruption, warning, anti-action, administrative responsibility.*

Корупція є складним соціальним явищем, що виникає в процесі реалізації владних відносин уповноваженими на те особами, які протиправно використовують надану їм владу для задоволення особистих чи третіх осіб інтересів, а також приховування цих дій та сприяння їм¹. Проблеми адміністративної відповідальності, як засобу діяльності міліції щодо запобігання та протидії корупції частково висвітлювали вітчизняні вчені М.Ю. Бездольний, М.В. Буроменський, А.В. Гайдук, М.В. Грищенко, Д.Г. Заброда, М.І. Мельник, Ю.П. Мірошник, С.В. Невмержицький, О.В. Сердюк, О.В. Терещук, В.В. Фесенко, Ф.П. Шульженко та ін. Проте безпосередньо предметом їх аналізу зазначена проблематика не була, свої зусилля вони зосереджували на більш загальних чи спеціальних питаннях.

Тому проблема адміністративної відповідальності як засобу діяльності міліції із запобігання та протидії корупції є такою, що потребує подальших досліджень.

Корупція завдає суспільству великої шкоди. На думку І. Калетника, вона є більшою, ніж завдається іншими правопорушеннями, і навіть більшою за деякі злочини². При цьому в сфері адміністративної відповідальності, як засобу діяльності міліції щодо запобігання та протидії корупції, необхідно врахувати наступне: по-перше, до складу підрозділів, які спеціально здійснюють запобігання та протидію корупції, належать відносяться підрозділи і посадові особи, які ведуть боротьбу з організованою злочинністю МВС України та податкової міліції Державної Податкової адміністрації України; по-друге, основним адміністративно-правовим засобом запобігання корупції є складання на осіб, які визначені у ст. 2 Закону України від 11 червня 2009 р. № 1506-VI «Про засади запобігання та протидії корупції», протоколів про адміністративні правопорушення за ст. 212-21–212-33 КУпАП³; по-третє, монополізація боротьби із корупцією посадових осіб має забезпечити пряме звернення до суду без будь-яких перешкод, але при цьому роль посадових осіб і підрозділів міліції залишатиметься провідною, позаяк ефективний громадський контроль має в першу чергу забезпечувати контроль за реалізацією антикорупційної політики, що підвищить ефективність роботи органів виконавчої влади у прийнятті й розгляді звернень від підприємств та громадян з приводу фактів корупції⁴.

Таким чином, провідним засобом адміністративної діяльності міліції щодо запобігання та протидії корупції є складання на осіб, які визначені у ст. 2 Закону України від 11 червня 2009 р. № 1506-VI «Про засади запобігання та протидії корупції», протоколів про адміністративні правопорушення за ст. 212-21–212-33 КУпАП.

Важливим чинником забезпечення принципу законності при притягненні осіб, які вчинили діяння, що підпадає під ознаки корупційного, є правильна його кваліфікація. На нашу думку, видовим об'єктом правопорушень, передбачених розділом 15-Б «Корупційні адміністративні правопорушення», є суспільні відносини, які виникають у процесі реалізації публічних відносин уповноваженими на те особами, які протиправно використовують надану їм владу для задоволення особистих чи третіх осіб інтересів, а також приховування цих дій та сприяння їм.

Об'єктивна сторона як зовнішній прояв внутрішньої сторони посягання на об'єкт проявляється у діях зазначених у диспозиції аналізованих норм: одержан-

ня особою неправомірної вигоди для себе чи іншої особи (ст. 212-21); пропозиції або надання особі неправомірної вигоди (ст. 212-22); незаконне сприяння фізичним чи юридичним особам у здійсненні ними господарської діяльності (ст. 212-23); здійснене суб'єктом підприємницької діяльності (ст. 212-24); незаконне входження до складу правління чи інших керівних органів суб'єктів господарювання (ст. 212-25); неправомірне втручання у діяльність державних органів, підприємств, установ і організацій (ст. 212-27); порушення встановленого законодавством порядку фінансування політичних партій та виборчих кампаній (ст. 212-30); незаконне використання інформації, що стала відома у зв'язку з використанням посадових повноважень (ст. 212-31). Деякі корупційні правопорушення можуть здійснюватись у формі діяння чи бездіяльності, наприклад, ненадання інформації або надання недостовірної інформації чи неповної інформації (ст. 212-25); порушення вимог фінансового контролю (ст. 212-28). Крім того, правопорушення, визначене ст. 212-29 «Невжиття заходів щодо запобігання та протидії корупції», проявляється, на нашу думку, виключно у формі бездіяльності.

Суб'єктивна сторона більшості правопорушень розділу 15-Б «Корупційні адміністративні правопорушення» КУпАП характеризується наявністю вини. Поряд з цим, на наш погляд, правопорушення передбачені ст. 212-29 та ст. 212-26, в аспекті несвоєчасного або неповного надання інформації, можуть проявитись у формі необережності⁵.

Суб'єктом правопорушень може бути визнані особи, визначені у ст. 2 Закону України від 11 червня 2009 р. № 1506-VI «Про засади запобігання та протидії корупції»: особи уповноважені на виконання функцій держави або органів місцевого самоврядування, зокрема: по-перше, державні службовці, посадові особи органів місцевого самоврядування, судді, особи рядового і начальницького складу органів внутрішніх справ, податкової міліції, органів і підрозділів цивільного захисту, посадові і службові особи органів прокуратури; посадові особи і працівники прокуратури, митної служби, державної податкової служби; посадові і службові особи інших органів державної влади; по-друге, особи, які прирівнюються до осіб, уповноважених на виконання функцій держави або органів місцевого самоврядування, посадові особи органів публічної влади, які одержують заробітну плату за рахунок державного чи місцевого бюджету, члени окружних та дільничних виборчих комісій; керівники громадських організацій, які фінансуються з державного чи місцевого бюджетів, аудитори, нотаріуси, оцінювачі, незалежні посередники, арбітражні керуючі, третейські судді та інші особи, що надають публічні послуги, особи, які постійно або тимчасово обіймають посади пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих чи адміністративно-господарських обов'язків в юридичних особах, а також фізичні особи-підприємці, посадові особи юридичних осіб, особи – у разі одержання від них неправомірної вигоди⁶.

Протокол, який складений уповноваженими на те працівниками міліції, про вчинення корупційного адміністративного правопорушення разом з іншими матеріалами у триденний строк з моменту його створення надсилається до місцевого загального суду за місцем вчинення корупційного правопорушення. Працівник міліції, який склав адміністративний протокол про вчинення корупційного адміністративного правопорушення, одночасно з надісланням його до суду надсилає органу державної влади, органу місцевого самоврядування, керівникові підприємства, установи чи організації, де працює особа, яка притягується до відповідальності, повідомлення про складання протоколу із зазначенням характеру вчиненого правопорушення та норми, яку порушено.

Таким чином, адміністративна відповідальність, як засіб діяльності міліції щодо запобігання та протидії корупції характеризується наступними рисами: 1) до складу підрозділів, які спеціально здійснюють запобігання та протидію корупції, зокрема в ході адміністративної діяльності, відносяться підрозділи і посадові особи, які ведуть боротьбу із організованою злочинністю МВС України та податкової міліції Державної Податкової адміністрації України; 2) провідним засобом адміністративної діяльності міліції щодо запобігання та протидії корупції є складання на осіб, які визначені у ст. 2 Закону України від 11 червня 2009 р. № 1506-VI «Про засади запобігання та протидії корупції» протоколів про адміністративне правопорушення за ст. 212-21–212-33 КУпАП; 3) важливим чинником забезпечення принципу законності при притягненні осіб, які вчинили діяння, що підпадає під ознаки корупційного, є правильна його кваліфікація; 4) об'єктом правопорушень передбачених розділом 15-Б «Корупційні адміністративні правопорушення», є суспільні відносини, які виникають в процесі реалізації публічних відносин уповноваженими на те особами, які протиправно використовують надану їм владу для задоволення особистих чи третіх осіб інтересів, а також приховування цих дій та сприяння їм; 5) об'єктивна сторона як зовнішній прояв внутрішньої сторони посягання на об'єкт проявляється у діях, а у деяких випадках і як бездіяльність зазначених у диспозиції норм (ст. 212-21–212-33 КУпАП); 6) суб'єктивна сторона більшості правопорушень розділу 15-Б «Корупційні адміністративні правопорушення» характеризується наявністю вини, поряд з цим правопорушення, передбачені ст. 212-29 та ст. 212-26 КУпАП, в аспекті несвоєчасної або неповної надання інформації, можуть проявлятися у формі необережності; 7) суб'єктом правопорушень можуть бути визнані особи, визначені у ст. 2 Закону України від 11 червня 2009 р. № 1506-VI «Про засади запобігання та протидії корупції»: а) особи уповноважені на виконання функцій держави або органів місцевого самоврядування; б) особи, які прирівнюються до осіб, уповноважених на виконання функцій держави або органів місцевого самоврядування; 8) протокол, який складений уповноваженими на те працівниками міліції, про вчинення корупційного адміністративного правопорушення разом з іншими матеріалами у триденний строк з моменту надсилається до місцевого загального суду за місцем вчинення корупційного правопорушення.

1. Корупція як негативне соціальне явище : шляхи її подолання в Україні та міжнародний досвід / Белов Д.М., Бисага Ю.М., Палінчак М.М., Різак І.М., Чечерський В.І. – Ужгород, 2004. – С. 8. **2. Калетник И.** Борьба с коррупцией должна быть прежде всего эффективной // Факты от 16 декабря 2009 г. – С. 6. **3. Дьомін І.А.** Адміністративно-правовий статус підрозділів міліції, які здійснюють заходи щодо запобігання та протидії корупції // Матеріали міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Науковий потенціал сучасної юриспруденції». – Тернопіль. – 15 грудня 2009. – Тернопіль, 2009. – С. 26. **4. У боротьбі з корупцією монополія недоречна** // Урядовий кур'єр. – 2009. – № 230. – С. 1–2; Постанова Кабінету Міністрів України від 8 грудня 2009 р. № 1336 «Про затвердження Порядку інформування громадськості про результати роботи у сфері протидії корупції» // Урядовий кур'єр. – 2009. – № 232. – С. 18. **5. Кодекс України про адміністративні правопорушення** від 7 грудня 1984 р. № 8073-X: за станом на 1 січня 2010 р. // Відомості Верховної Ради УРСР України. – 1984, додаток до № 51. – Ст. 1122. **6. Закон України** від 11 червня 2009 р. № 1506-VI «Про засади запобігання та протидії корупції» // Урядовий кур'єр. – 2009. – № 130.